

GİRİŞ

“*Hukukçu uzmanlaşmış bir yazardır.*”¹ Hukukçu ile yazı dili arasındaki ilişkiyi çok doğru ifade ettiği için Prof. Dr. Ejder Yılmaz’ın bu deyişini pek doğru bulurum. Avukat uzmanlık alanında hazırladığı bir metin olan dilekçeyle, sınırlı bir okuyucu kitlesine seslenen bir yazardır.

Dilekçe avukatın ana yazılı iletişim aracıdır. Hemen her meslek mensubu mesleğiyle ilgili hususlarda dilekçe yazabilir ancak avukatlık dışında hiçbir meslek için dilekçe yazmak asli unsur değildir.

Bizim mesleğimiz kendini yazılı ve sözlü olarak doğru ifade etme üzerine kuruludur. Avukatın kendini yazılı ifade etmesinin en görünen, en somut hâli dilekçedir.² Bu sebeple biz avukatların dilekçe yazımına hakim olmamız elzemdir.

Hâl böyleyken bu konudaki eğitim ve kaynak eksikliği şaşırıcı boyuttadır.

Hukuk fakültelerinin kahir ekseriyetinin müfredatında dilekçe yazımına dair bir ders yer almamaktadır.³

Kaynak açısından da çok ciddi sıkıntı vardır. Bir avukatın dilekçe yazmayı öğrenebileceği yahut öğrendiklerinin doğruluğunu kontrol edebileceği bir kaynak -maalesef- yoktur.⁴

¹ Ejder YILMAZ, “Adli Yazı Dili”, *Ankara Barosu Dergisi*, (1991), 1(5), s. 709

² İhtarname, sözleşme gibi diğer yazı türleri de bizim için önemlidir ancak dilekçe bunların da bir adım önündedir.

³ Hukuk Fakülteleri, öğrencilerine genel hukuk eğitimi verdiklerini, dilekçenin ise avukatlık mesleğine dair olduğunu, bu sebeple dilekçe yazımına dair bir eğitim vermediklerini ifade etmektedirler. Bu yaklaşım temelde doğru olsa da konunun önemine binaen -belki yarı yıllık ve / veya seçimlik bir ders olarak- dilekçe yazımına dair eğitim verilebileceği kanaatindeyim. Bu ders öğrencilerden çok talep görecektir ve onlar için oldukça yararlı olacaktır.

⁴ Bu konuda akla hemen, bu kitabın da kaynakları arasında yer alan, Prof. Dr. Ejder Yılmaz’ın *Adli Yazı ve Yazışma Usulleri* isimli kitabı gelecektir. Ancak söz konusu kitapta dilekçe konusu son derece yüzeysel şekilde ele alınmıştır.

Dilekçe örneklerini içeren kitapların bu konuda yararlı olduklarını söylemek zordur. Zira o kitapların amacı belirli bir dava türü için hazırlanacak olan *dava dilekçesinde bulunması zaruri olan esasa dair hususları* basit metinler hâlinde okuyucuya aktarmaktan ibarettir. Bu kitaplarda avukat dilekçesinin niteliğine, avukatın dilekçe yazarken baştan sona, şekilden üsluba dek nelere dikkat etmesi gerektiğine, dilekçe hazırlanırken uyulması gereken teamül ve kuralların neler olduğuna, aslında ve özünde *dilekçenin ne olduğuna* değinilmez.

Hukukta yöntem (metot) konusuna dair kitaplar ise hukuki sorunun analizi ve çözümü konusuna ağırlık vermekte, her ne kadar dilekçe yazımı ile ilgili çok genel bazı hususları içerseler de pratikte avukatlık mesleğinin dilekçe yazımı konusundaki kaynak ihtiyacına yanıt olamamaktadırlar.

Bu eğitim ve kaynak yokluğundan dolayı avukatlar dilekçe yazmayı mesleklerini ifa ederken ve genellikle yanlarında staj yaptıkları avukatlardan öğrenmektedirler. Bu sebeple bu konuda bir formasyon oluşmadığı gibi daha kötüsü bazı hatalar deneyimli avukatlardan deneyimsiz avukatlara aktarılmakla bir süre sonra yerleşik bir hâl almıştır.

Mevcut durumda ortada yüzlerce farklı dilekçe tarzı, yerleşik hâle gelmiş birçok hata, belirsiz birçok konu ve dolayısıyla kargaşa vardır.

Yargıtay bir kararında isabetle, "*Dava dilekçesi davanın alın yazısıdır,*" demiştir.⁵ Davanın alın yazısı olacak denli önemli olan bu metinleri hazırlarken hata yapmak hatta özensiz davranmak bile mesleğimize saygısızlık olacaktır.

İşte bu kitap yukarıda izah edilen ihtiyaçlardan doğmuştur.

Bu kitapta avukatların dilekçe yazarken uymaları gereken kurallar izah edilmekte, bilmeleri gereken konular anlatılmakta ve dilekçelerde sık rastlanan hatalara değinilmektedir. Bütün hâlinde bakıldığında kitabın amacı dilekçe konusunda avukatlara balık vermek yerine balık tutmayı öğretmektir.

⁵ Yargıtay 1. H.D. E. 1974/7326, K. 1974/6426, T. 19.9.1974

Umuyorum ki bu kitabı okuyan avukatlar dilekçe yazarken hangi hususlara dikkat etmeleri gerektiğini, dilekçe konusunda doğru zannedilen yanlışların neler olduğunu bilecekler ve özünde dilekçeyi nasıl yazacaklarının bilgisine sahip olacaklardır.

Uygulamada boşluk yahut tutarsızlık bulunan konularda büyük ölçüde resmi yazışma usulleri esas alınmıştır. Bunun bir sebebi dilekçe biçiminde tutarlılık sağlamak, bir başka sebebi de dilekçelerin muhatapları olan hâkimlerin⁶ resmi yazışma usulüne aşina olmaları sebebiyle bu usule uyduğumuz ölçüde dilekçelerdeki okunurluğun artacağına dair düşüncemdir.

Kitap bu alandaki kaynak boşluğunu doldurmak için yeterli değildir. Ancak bir başlangıç olması adına yararlı olacağını umuyorum.

KİTABIN YAPISI VE PLANI

Kitap üç bölüm hâlinindedir.

Dilekçenin Öğeleri başlıklı birinci bölümde dilekçenin biçimine ve içeriğine dair öğelere bakacağız. Bu bölümdeki bilgiler sadece dilekçeler için değil hemen tüm metinler için geçerlidir. Bu bölümde yapmaya çalışacağımız şey bir metnin biçimine ve içeriğine dair unsurlara dilekçe penceresinden bakmaktır denebilir.

Bu yaklaşımla önce **biçime dair öğeler** üst başlığı altında; başlıklı kâğıt, metnin kâğıda yerleşimi, yazı puntosunu belirleme, yazı karakterini belirleme, metindeki yatay ve dikey boşlukları düzenleme, başlıkların hizalanması ve dikkat odaklayıcı sözcük tasarımı konularına değineceğiz.

Ardından **içeriğe dair öğeler** üst başlığı ile dilekçenin içeriğine dair bazı hususları inceleyeceğiz. Bu kısımda önce sunuş teknikleri alt başlığı altında vakıaların dilekçeye hangi yaklaşımla

⁶ Elbette biz avukatlar başka kurumlara da (icra daireleri, savcılıklar, belediyeler vb.) dilekçeler veririz ancak dilekçelerimizin büyük çoğunluğunu mahkemelere vermek üzere hazırladığımız da bir gerçektir. Bu sebeple kitapta sık sık dilekçenin muhatabı anlamına gelmek üzere *hâkim* sözcüğü kullanılacaktır. Bu bölümlerdeki *hâkim* ibaresi -konu içeriği uygun düştüğü müddetçe- tüm muhatapları kapsamaktadır.

aktarılabileceğine dair yapısal teknikleri ve sonra da vakıaların ve hukuki niteliğinin hangi yaklaşımlarla kaleme alınabileceğine dair anlatım teknikleri konularını inceleyeceğiz.

Dilekçenin yazımı alt başlığında ise altı konuyu inceleyeceğiz. İlk olarak dilekçenin uzunluğu ne kadar olmalıdır konusunu irdeleyeceğiz. Sonrasında dilekçede atıf ve alıntı nasıl yapılır, dipnot nasıl kullanılmalıdır, dilekçede atıf kaynakları nasıl gösterilir, dilekçede sözcük seçimini nasıl yapmamız ve yazı üslubumuzu belirlerken neleri gözetmemiz gerekir bunlara bakacağız.

Bir Dilekçenin Anatomisi başlıklı ikinci bölümün hazırlık başlıklı giriş kısmında, adı üstünde, dilekçe yazmaya başlamadan önceki hazırlık aşamasına değineceğiz. Burada, hazırlık aşamasının çok önemli bir parçası olan hukuki akıl yürütme meselesine yakından bakacağız. Ardından yazım kısmına geçip dilekçelerde ortaklaşan unsurları tek tek ele alıp bunları ayrıntılı olarak inceleyeceğiz. Son olarak kontrol başlıklı alt bölümde dilekçenin yazımını tamamladıktan sonra -ilgili makama sunulmadan önce- yapılacak kontrollere değineceğiz.

Ek Bilgiler başlıklı üçüncü ve son bölümde dilekçe yazımına dair bazı temel bilgilere yer vereceğiz.

Burada önce noktalama işaretleri, dil bilgisi ve yazım kuralları, dil ve anlatım bozuklukları gibi yazıya dair temel bilgiler yer alacaktır.

Ardından ideal dilekçenin nasıl olması gerektiğini maddeler hâlinde kısaca anlattığımız bölüm gelecektir.

Sonraki kısımdaysa kitaptaki teorik bilgilerin pratiğe aktarılmış hâllerinin görülmesi amacıyla birkaç örnek dilekçe metni yer alacaktır.

Takip eden bölümde dilekçelerde kullanılabilecek kısaltmalara dair bir dizin ve bu dizinden sonra da kitapta işlenen konulara dair mevzuat derlemesine yer verilecektir.